

Nepodpisani so dopisi ne Iskra. Prijedolana se je pisma tiskaju po svaki redak. Oglas od 8. redak stoji 60. na svaki redak više 5. ali ili u slučaju opetovanja na pogodbu sa upravom. Novi se "južni postaricom" ne administracija "Naše Sloga". Imo, preime i naz. slijudi potku valja točno označiti.

Komu list nedodje na vriome, očeku to javi odpravnici u otvorenem pismu, na koje se ne plaća poštarnina, ako se izvana napiše: "Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

"Slogom rastu male stvari, a neologa sve pokvaru". Nar. Pos.

Za obranu!

III.

Niemci iz njemačkog carstva podnaju obilino austrijske Njemce u tom, da ovi u slavenskih pokrajinah, na pose u Českoj i Moravskoj, u Koruškoj i Štajerskoj, u Kranjskoj i u našem Primorju šire Niemstvo podnemajući slavensku djeciju.

Talijani u kraljevini ustrojili družtvu, koja novčano podupiru austrijske Talijane, napose školeko družtvu "Lega nazionale", kojemu nije medju nimi druga svrha, van da talijanski hrvatski i slovenski djeci na obala Soče i Adrije.

S dviju strana radi se dakle živo o glavi naše nedužne djecije, koja bi imalo pasti žrtvom velike majke Germanije i slobodounom tobož Italije. Toj pohlepi tudjih nam nareda moramo se oprijeti svim silami i svim dopuštenim sredstvima.

U talijanskim novinama čitamo razpis natječaja na tri učiteljska mesta na novo ustrojenih školah "Legi" u Sv. Križu (tršćanska okolica), u Humu (občina Buzet) i u Ždrenji (občina Oprtalj). Osim toga raspisuje ravateljstvo "Legi" natječaje za podpore onim mladićem talijanske narodnosti, koji se kane posvetiti svećeničkom stalištu i koji uče na talijanskih školama.

Do sada podupiralo je istarsko talijansko političko družtvu javne učitelje Istre, koji su mogli dokazati, da uspješno rade u školi po intencijah rečenoga dražva, t. j. da sa uspjehom raznarođuju hrvatsku i slovensku djecu. Tomu družtvu pritiče eto u podmoć "Legi", koja novčano podupira

kandidate učiteljstva i svećeničtva na talijanskih školama i u talijanskih sjeništvima. Radi se dakle složno i suštveno na poticanje Istre, tršćanske okolice i Gorice.

Za "Legine" svrhe rade neumorno išti poluslužbeni časopisi Primorja i Trenta, premda nisu na zadnjoj glavnoj skupščini "Lega" u Rigi zapravo niti čuti htjeli.

Sve se je dakle složilo proti nama, sve radi bezobzirno na propast našega naroda.

U toj stici i nevolji našoj pozivljemo braće našu najbližu, Hrvate i Slovence izvan Istru, da nam ne odvlačimo i obilnom podporom u pomoći priskoče. Istarski Slaveni, Hrvati i Slovenci bore se složno i u bratskom zagrljaju kroti silnom dušmanu, a njihova braća izvan Istru, Hrvati i Slovenci iz susjednih pokrajina dužni su složno zausteti se za naš duževni i tjelesni spas.

Družba sv. Cirila i Metoda za slovenske pokrajine imade doduškomu da pomaže na granicama tih pokrajina, osobito u Koruškoj, Štajerskoj, Goričkoj i u Trstu, ali braća Slovenci nemogu niti smiju zaboraviti niti na istarske Slovence i Hrvate, jer da ovih ponestane, nestale bi im predstaze na jugu, te bi narodnom protivniku otvorena ostala vrata, da i napred na sjever prodiri. Ta poznate su nam dobro težnje ugrijanih talijanskih glava, od kojih prenose jedni granicu budućemu velikomu talijanskom kraljestvu do slovenske Postojne, drugi do biele Ljubljane, a treći čak do obala Save. Nezadovoljavaju se više sa prvobitnom osno-

vom talijanskih umjereneh pisaca i političara, koji su tražili samo zaokruženje današnjih granica kraljevine Italije, već hoće i one pokrajine, u kojih se neće niti jedna riječ talijanska.

Obiljniju pomoć tražimo i očekujemo od braće Hrvata iz banovine i iz Dalmacije. Jednim i drugim osigurau je narodni obstanak, te njim nije strepiti radi narodne propasti kao nama.

Prvi od njih jesu sami gospodari nad svojom sudbinom, a drugi oslobođeni se sretno talijansko skrbništvo, koje ih je do nedavna duševno davilo, kao što gađeli i tlačili nas još i danas. Jednim i drugim jest sada glavni cilj i najvažnije nastojanje, da se spoje i ujedine, ali pri tomu neštoj zaboraviti, da je u Istri izloženo najvećoj pogibiji do 200. hiljada braće po krv i jeziku. Oni nebi mogli zaista slaviti narodnoga pira u veselju i zadovoljstvu dočim bi se zadnji istarski Hrvati utopljao u talijanskom moru, krivnjom ljudske nepravednosti i s njihovog nemara.

U pomoć dakle braće Slovencima i Hrvatima istarskomu patniku, komu prijeti najveća pogibelj od raznarodjenja njegove dječice, mladog mu narodnog predstaze na jugu, te bi narodnom protivniku otvorena ostala vrata, da i napred na sjever prodiri. Ta poznate su nam dobro težnje ugrijanih talijanskih glava, od kojih prenose jedni granicu budućemu velikomu talijanskom kraljestvu do slovenske Postojne, drugi do biele Ljubljane, a treći čak do obala Save. Nezadovoljavaju se više sa prvobitnom osno-

Hrvatski izletnici u Dubrovniku i drugud po Dalmaciji.

(Nastavak.)

Uzvrat posjeta Višanom, posjet Dubrovčanima.

Što mi bijesmo na Lokrumu, vršila se u Gružu pučka zabava, koja ne bije još svršila, kad smo u gružku luku prisjeli. Saavim tim dočekalo nas je i pozdravilo veliko množstvo ljudi. Sed bijaše vremje da vratimo milo za drago, da ukratimo posjet vrliim Višanom. I tiči smo pravonim mužinom avista. Čim su nas sa parobroda opazili, zaigrala je glazba i nastalo najdušavljenje klanjanje. Za malo danas je bio pun mul svjete, a parobrod upravo natlačen posjutniku i posjećenim. Na prolazu na parobord dočekale su nas i pozdravljalo milo, prijazno, odusevljeno, srđano, iskreno, krasno Višanko s crvenim kapama, kao za njo stvorjenim, s napisom: "Zivila Hrvatske" na glavi, te nas kao svoje gostove najljubovođije pogostio sladoledom i raznim pićima. Kad su se natjecale, koga će brzo i ljubozljivo, a noznaš, kojbi bi prednost dao, kad bi imao ishrati. Uz posjet Višanu na našem parobrodu doseglo je oduševljenje kod ovoga ukratoga posjeti svoj vrbunac. Većegu ne može biti. Neka si svatko sam predstavi našve oduševljenje, što ga može biti, pak do imati neki pojam ob onom na parobrodu Višanu. Opisati se neda. A onaj moment, kad jo progovorila naše "mamica", gospodica Marija Kumidić! Kad je pozdravila svoje sestre Višanke! Kad je usklknula, da bi ih, da bi mogla, sve poljubila, te tim cijelovom rasplala srca svih Hrvatica, da budu kao Višanke, to da ave zajedno odgoje pomladak, koji će se znati svjetlosti, odlučnije posvetiti razigranoj domovini Hrvata! Tad je bilo s. duboko ganuto, do suza, kao što je ganjeno, duševno govorilo govorilo. Suzumi slijedili su hrabosjni usklići: "Zivila Višanke! Zivila Marija Kumidić! Zivila Hrvatske! Kad se je oduševljenje usled toga ponekle sleglo, progovorio je zastupnik Spindić, te naglasio

PODLISTAK.

Moj put u Rim.

(Nastavak.)

II.

Na kolodvoru bijalo i odveć živo. Jedan više a jedne strane, drugi s drugo, a stoti se stote. U našem hododštu bio vam dobar broj žena — pak si pomislio, što vam još moglo biti. Mužkarac mnogo potkočeo i sam rieši, ali žena neće; njoj sume u glavi sto sumnja i sto puta će vično pitati razjašnjenja. Ako još mirno odgovoriš, nije zadovoljiva; morsa vikati. Tok si se naznajio, da jedan umirik, već te očini istimi pitanji ažalstia druga, koja je inače sve čula, što si prvoj govorio, jer je do nje bilo — ali još to nije dosta, hoće i ona svoju zadovoljštinu: hoće da čuje, do koje visine može tvoj gas dobiti. Pa za drugom dodje troča, za trećom četvrtu itd., koliko ih vođi tva. Niesam je doduše vikao, ali me vika odrasli ljudi, koji bi moraliti bili ozbiljni i razboriti, anuti i razrediti. Kcja razlike izmed vike djeđje i vike odraslih ljudi! Djeđja vika imo nešto lijepe, nešto vesela, i ja sam još se ved tako pričuo, da ju slušam kao kakvu glazbu; dočim mi je vika odraslih ljudi uprav odura, jer u njoj imo (za moje) nešto nezgrapno, nešaravno, smješno.

Hm, hm! Početak nju mi uprav najugodniji. Vjerujte, da sam u duši uprav žalio gospode odrasle, koji se moraliti na svaki satbi hir poi uro vikati. Kolika jo to muka! Zgrabilj svoju petljagu, i gurajući se i prevrijajući se i mrežći se (sjetih se Laokoonta) sretno se pravukoh do željez

nickih kola. Hvala Bogu! Namještih se uz dobre znanice, a da se reč od njih za cijelih dva deseta dana neodolim. Kakva li je elast putovati u liepu državu, oješto sam najbolje na ovom svojem putu u Rim. U njuhovu državu pridjeljana mi se, kao da sam kod kuće. Budu i ovđje svim od mene izrečeno iskrena hvala na pažnji, na ljužavi i uslugah.

Mi bijasmo već dugi čas namješteni, i od hipa do hipe imao je vlak krenuti, a većina naših hododšta uemisli, da se ukroči. Svinja još nešto manjka, jednoj kojekakvih razjašnjenja, druga valja da pozdravi majku, sestru, a uput možda i još koga. Vlka još svedom traje. U taj tren suno mi u glavi golema napast: sažvilih da vlak krons i da pusti svu tu bažu, da se vlak krons i da pusti svu tu bažu, gdje je. Što će biti od nas, pominjih, ako bude tako na svom putu? I za čas porodavši se, da će moja sna želja biti usiljana. Još samo čas i vik će krenuti, a sva ženskadija još se ko vuka vrti. Ali tada vam ja viđej, što žena može. Ona ista žena, kojoj se za nekoje poslovne bodo toliko sati, koliko mužkaru hipova, — ona ista žena može obaviti, kad hoće, u tenu oka, toliko poslova, za koje bi se mužkaru htjeo cijela ura. Kad je vlak krenuo, svojih hvala i sljedeće, pak i mnogo udobnije, nego mi mužkaru, koji smo toliko prije zaposjeli u kolici, pak i mnogo udobnije, nego mi mužkaru, koji smo toliko prije zaposjeli u kolici. Eh, pa neka im bude, kad su već takove. Nego, da mi ne kažu, da ih rastresam, reči da, da sam se ja pak živo pokajao za svoju pakostnu želju, jer u njoj male prije izpozvanih, jer na putu taj naš ženski svjet bijaše mnogo poslužniji, nego u tržanom kolodvoru. Dok bijkamu po poljih posajdene murve, u liepim su po poljih posajdene murve, i na nju redoviti, a uz murvu prislonjiti se i na nju popela, kao da joj se heće počinjka, damo mi, ali u stranom svetu predadoče

žezlo u mužko ruko. Pak evo, ja ih posavljem, neka moju ruku na srdoce i neka nje li ovako bilo bolje i nama i njima?

I mi se uputisao. Vlak leti kao da ga više nose, ali što ju to napram našim željama? Sve je to još odveć spore. Osim toga, zaustavljeni se sad ovđje sad odnije, da si na pravih mukah. Napokon se uvjeli i ja, da je najbolje prilagoditi se i po mogućnosti umrlići se. Stadoh promatrati krasne preddjele, po kojih je rassijan dobri narod slovenski. Krasna li su to polja, krasnije obrađena. Koja li milota tako letimice promatrati svjet. Djeđoa na polju, kad ugledaju vlak, pritrđe blisko, pa s luktom posvjeđaju na ustrama, nepomilno motro i broje kola. Odrasli i starci samo se pridignu od svoga posla, pak ozbiljno pogledaju na vlak, koji pomamno leti. Meni se pridjeljao, kao da dužem njihov duboki udah: Bože moj, tko bi mi bio rokao...! Pomisli, kolika razliku ismeđ onih mliničkih ljudi i nas; oni onako mirni, a mi ovako nervozni; oni blaženi, kad vide svoje imanje i svoju kuću, a nam se heće kojedoga, pa ipak do njihova mira nikad ne dodjemosmo. Kad željencica prejuri preko polja i kroz šelu, meni se pričinja, kada se sukoče dva različita sveta. Valjda mora da tako bude — pak neka bude!

Sunce to goru, a mi preko granice i sadjemo u Italiju. Pred tobom se pružaju nedogledno ravnice, a nad njima se nještančica pionice, kao valovje moraka. No viđi vlasnograda po našu nadadišnju, nego su po poljih posajdene murve, u liepim su po poljih posajdene murve, i na nju redoviti, a uz murvu prislonjiti se i na nju popela, kao da joj se heće počinjka, mi ne natrađamo one noći sa prtljagom po talijanskih kolodvorih, ni more nijo

zrake i ravnice, i pionice, i murve, i vino lozicu. Samo gađo ter gdje još tinja elababno svjetlo u seljakih kolibicima, koja se posuđuju posijano, da misli, nisu li to male kriješnice.

Moji suputnici bijabu veoma veseli. Nećeš! Mal da ne sv putujemo u Rim za prvi put, a osim toga, rek bi, svijet je jedan s drugim posvema zadovoljni. Na stran dakle svaka ukočenost, i mi se podašom došli i smjehu. Društvene bješe da papači tako razigrano, da kad pokusimo skupno so pomoliti (bijasmo hodastinj!) — nokako nijo išlo. Blijemo odveć raztrasteni.

Napokon, noćto umornost, a nečito i jednomjorno drndanje našo lotodo drvene kućice, kao da nas jo omesilo. Čas jedan, čas drugi, počesno skaklati vede i spuštati glavu. Kako nije bilo dovoljno prostora, da se polegnemo, zadričemo sjeđeško. Prowišli, koliki bijaju raspolikli počesni i kuražaji lica naših pospansaca, i kakav bi homoski smeh nastao mod budnim, kad bi se ono glavo vrili i poskakivalo, čas lijevo, čas desno, kako bi vuč poskakivala kolješnjčka kola. Bilo to kao kad naši soljaci objesili tikvici u štap, kad idu na radnju.

Sve to bilo kratkotrajno, jer mjesec svaki dva mijenjali kola. To nam bijaše najdosadnije. Navukosmo se prtljago kavkvi, "armorajsonderi"; ali i tu dosadu uesmo na dobro, pak mjesto da se ljetimo, smijasmo se. Nekoim nam se pritolila i malo smiješna srogosida, koju inače na putu ne maglja — i koja su putnikom što umaka na gospodakom objektu. Ako se mi ne natrađamo one noći sa prtljagom po talijanskih kolodvorih, ni more nijo

korist evakovili pohoda, eastanka, gdje se lice u lice gledamo i osobno uvjeravamo, da ne ima razlike medju Dalmatinom, Bosanci, Hrvatscim, Slavenom, Istrani, da se jedan te isti jezik govorimo, da jednako čutimo, da nam je svini jedna domovina, Hrvatska, da se toj domovini državi, pri-glasuju i Slovenci, malo se razlikujući od Hrvata. Na jednoučvjeniji klicaji su se obnovili. Težko smo se razstali, ali valjalo je jednom.

Divili smo se čarobnoj razgovorjati na moru. Parabrodi, ladje vede i manje, sve, što bijaše u Grčkoj luci, bijaše razgovorljeno prerasušeno, te se micalo po njoj, ugibljivo se vještano jedno drugom, približujući se imenito našem parabrodu na bratski pozdrav. Svake toliko duše so je po cijeloj luci: Živila ujedinjena Hrvatska živio hrvatski Dubrovnik! Naši pjevači su češće zapjevali sa parobroda, koji je za uže najmilo jedan dio svečanostoga odbora, tako da su se domoljubni klicaji izvješnjivali sa domoljubnimi pjesmama. Tu na moru razstali smo se sa Hercegovci i Novotvanci, koji su se na govor dra. Franke zaklali, da će ujek raditi za očitovorene hrvatskoga državnoga prava.

Za vrijeme razgovora imali smo više posjeta od dubrovačkih gradjana i građanka, kojih mnogi dolazili su sa fenjeri u rukuh. Jedna kita njih zadržala se još kod nas daleko. Uz najrjeđatije razgovore probavili smo koju uricu. Izrekla je još i pozdrav s jedne i drugo strane. Bio je pozdravljen i odzdravio joj je jedan Frances, koji je svoj odzdrav, pun simpatije Francesa za Hrvate, završio tim, da je izjavio, da žalibovo nozna hrvatski, ali da znaduo rješi i te da izriče i sve duće svoje: "Živila Hrvatska!"

Razgovorom s timi čestitili dubrovačkim Hrvaticama i Hrvati, razstali smo se i na slavljnu Dubrovnikom, koj uz hrvatsku misao pristalo tim ječe, šim vise opažajući Hrvati u običu pravoga duba slobođe, neodvisnosti i samostalnosti.

U S p l j e t u .

Sreda dan 28. jula u jutro zaplovili smo put Splitu. Putem zaustavili smo se u Korčuli uslijed programa. Mnogo viđenijih gradjana, među njima i občinski načelnik, menjaklo je — bili su u Dubrovniku i nisu imali prilike vratiti se tako brzo. Za to smo od ostalih bili pozdravljeni tim srdačnjem na dolasku i odlasku. Pokazali su nam gradio, crkvu, i uveli nas u čitaonici, providjenu proštranom i krasnom dvoranom, a uređenu raznim slike, među kojima se ističu one dra. Antuna Starčevića i biskupa Josipa Jurja Strossmajera.

Pošle treće ure po podne prisjepili smo u Split. Usta svu žagu dočekalo nas je mnogstvo naroda na svirku glazbe s občinskim načelnikom i odborom na čelu, koji su došli primiti nas na parabrod. Svika, pjev, klicaj izvješnjivali su se i u dugi nizu htjeli prostati. U bliznjoj kavani, u kojoj bijasmo pogodčeni razbljudujućim napojima, pozdravio je u naše ime dr. Frank grad Split, njegovo zastupstvo i njegova

slano. Nije bilo više ana. Naša se četica inače debrabno na okupu držala, samo je jednom salutab. Vlak da će sad na otoci, a ja još nenašao kamo da se uvućem. Napokon spazih u jednom pretinu nekoliko mladih gospode — a ja skoči gor. Bila toabilja, izvana sudob, gospoda, ali je njihovo razgovaranje oduvralo prostot. Nisu se u mene ni da bi rješio zadje, dapaće razumjelo se, da ona njihova eurovest nije niti iz prkosa napram meni, nego da je to žalibovo nesto posve obična. Bijah to valjda djeći na visokih školak, a meni se smučilo na srdu, kad pomislih, da tolko godina nauke nije moglo implementirati njihova erda, nego rek bi, da su iz nauka crpili eurovest i divljačtvu. Dok oni tako, stadeh je razumijeli, koliko je to žalostno, i storii mi se pred očima. Hrvato pitanje: da li je i kod Hrvata tako? Tješi se, da valjda nije.

Dodje čas, to se rieši i tih divljaka, i opt se nadjoh u krugu mojih dobrih i plemeniti suputnika. Bilo ved kasno doba noći i mi osjetisemo, da zadjejmo u planine. Dugi i česti prorovi nas o tom ujvorile. Opt se smjestisemo, da kako tako časak zadremimo. Nekoju to pošlo za rukom, a među timi bijah i ja. U snu daskalo novidjeh ništa, a što sam snivao, toga se ne sjedam. Kad se probudih, bjasno blizu Firence. Ma kolika bila moja žalja, da se negledam prečela fonteintine crkve, nije mi bilo poduprto moguće, jer se zadržasme same male čase. Za to malo nochtjedoh ni da s kola sedjim — tako bijah užasno smoljen. Evo ved druga noć, da ne podivim po navadi. Ali ovakve noći, kakva bijaše ova posliodnja, još ne do-

nadolnika. Ovaj ju odvratio, iztaknu tožnju; sferu bilo počaćene sladoledova. Poslije za ujedinjenom Hrvatskom i priponomu, koncerta sve je granulo u kavatu na obali, da kratko vreme nije dozvolio, da Split je primi onako izletnike, kako bi želio, što pak prima je avoga arca, hrvatski. Pri-pomenuto je to gospodin načelnik dr. Bulat, koji je govorio s radošću kao i njegovi su gradjani — u istinu pak primatak u Splitu bio je gospodek, kraljevski, bio je takav, da je mogao priraditi, kako ga je pri-redio, samo Split, taj povjetstvu i priredio glavni grad Dalmacije.

Cim smo se malko obladili, išli smo da pogledamo veličanstveni hram svetoga Duje i muzej, te da se popremo na kvonik, što se još ujek popravlja i s kojega je toliki krasan vidik na cijelokupni grad, mure i na kopno. Razdilili smo se u dve čete, kojih jednu još vodio ravnatelj Bulić a drugu prof. Petričević. Osim toga imali smo tako roku svaki pratnica, koji nam je pojedinečno najprijezjanju razjasnjivao što smo želili. Razgledav se po gradu, uputili smo se na kolodvor, te zasjeli, u poseban vlast, kojim smo, goćenici i putem, bili odvedeni u Solin. Tu nam je ravnatelj Bulić otkrio vještino, kakvom to on znaće, proflost Solina i pokazao svoj znamenitije izkopine. I u Solinu bili smo ispravljeni pozdravljeni od Solinjana i Vranjijana, stanovnika Vranjice — to male Venecije, rodjonač mješta ravnatelja Bule, da Jolića i drugih.

Vratili smo se posobnim vlakom, najmljenim, za nas po občini, te se išli epoviti k "prvom hrvatskom koncertu" u novo kazalište, kamo smo bili pozvani dim smo došli, dobivši program i ustupanje u loži i u prizorištu, u najbolja mjesta. Sve lože, a i u blizu stava, su sjedala u prizorištu, bila su puna, a stojalo je ljudi, koliko je moglo, i bilo ih je na galeriji. Pjevalo je mužki zbor splitijskoga pjevačkoga društva "Zvonimir", ženski zbor i mjesoviti zbor istoga; pjevali su naši pjevaci pod ravnateljem Fallera, koji je baš u Splitu počeo svoju karijeru pjevovodje. Igrao je tamburaški zbor, obstojeći iz ljepe kise gospodica i gospode splitijske; udarao je orkestar narodne glazbe; igrao je na gudaku mladić Meneghelli-Dindić. Pjevali su i izredni jedni bolje od drugih. Mi i Splitječani kamo da smo se natjecali, tko da bolje izrazi svoje povlađivanje: mi njihovim pjevačem i pjevadičem, igračem i igračicom, oni našim pjevačem. Oduševljenje trajalo je neopretragnuto, izražavalo se je upravo borno posjećivši komada, kojih mnogi su se moralni opetovati. Pješmu "Lepa domovina" pjevalo je naš i splitijski zbor; igrao je tamburaški zbor i orkestar. Sve občineto svaki put, na gles te pjesme, ustalo je, i sljedilo ju stojeće. Samo u jednoj loži sjedjelo je, a to je ona o. kr. Kotarskoga poglavara. Za stanke klicalo se je "živila Hrvatska", "živilo Starčević", "živilo Strossmajer", kao i pojedinično izletničkom, a tako i "živilo hrvatski Split", "živilo načelnik Bulić". Naši pjevači bili su po splitijskim krasotach obušuti klicom orječa, dočim su sve naše gospodje i gospodice na ulazu u kazalište dobiti lepe klice oviča, i da vrime odmora u krasnom

zivih, što se spominje. Koja li razlika! Ja, koji obično svake noći najredovitije u najkomodnije počivam, noćas sam, kao kavak Odisej, prelatio pol Italija. Iz Florence spusnimo se nizbrdo put Rimu. Svaki dan bivamo neuztrpljiviji. Već bijaš dan. Pokušamo, da se kao sinod pademo u žalu i smihi, ali nije išlo, jer bijasmo i gladni i izmuceni. Jesi li po kruško kada, da se gladan smiješ? To su ti prave muke. Usta se dođuće načinu na smiehi, ali smieha neima.

Postodamo ozbiljni i mučljivi, kamo da sljemo izjavu o vanjskoj politici. Svi promatrano polja i livate, kojim prilazimo. Ta su polja krasna i krasno obrađena, kamo i ona, koja sinod vidješmo, samo što su ova mnogo teže očutila ljetotu sušu od onih.

Ura za urom prolazi, dodje i podne, a malo po podnevnu, nakon dvadeset sati neprastane vožnje, udjemo rimski kolodvor. Maglijo mi se se pred očima, te se jedva jedvica držih na noguh. Nećeš! Moji zubi počivale dješta 24 sati!

Na kolodvoru nas je došekao mnogo postovani O. Stjepan Ivanić, definitur trećeg reda sv. Franje, koji već nekoliko godina boravi u Rimu. Mi Lošinjani načinimo mu naš došak, a od ovoga časa, kada se sastamo na kolodvoru, pa se čiščih 11 dana, što u Rimu bijasmo, ne odjeli se od nas. Mi mu dugujemo mnogo! On nas pratio, on nam tumačio, on nas vesello svojim humorom — a mi ne znamo napokon dimo da mu uvratitimo. Rekošmo mu: hvala! — a to isto mu je ovdje opotujem.

(Dolje slijedi.)

očinska ruka dozivala, pa te da do oltara dovela, želio, da mu odesle prikazuješ svaki dan u tvojnost žrtvu. Napose, mladomilniše brate, pomoli se za ona dva najmilija bida, koja su ti ovaj život daše, vratio se pomoli za milog ti otca i ljubenu majku. Neka im višina Sila podstici jakeši, da se još dugo i dugo mogu naučiti rješi i radošć, za kojom su toli užidali:

Ostatim Vam, bogoljubni starci,

Mili otče i ljubezeni majko!

Čestitam Vam, radujem se s Vama,

Uzdale Vam i molite vrude

Eto danas gledam izpuješ!

Spomenit se, o moj brate dragi

Rodjeno ti braće i sestara,

Koji su to srecem punim žara

Višek do sada milo suračeli.

Starog onog škola se ajoti,

Majčina ti brata rođenoga,

Da nam zvjezdni roda hrvatskoga

Duge, dugo Providnost pozivi.

Ostale se sve spomeni svoje:

Ujca, tota, mnogih bratude,

Da ih misle svaka ljudska bleda;

Cjelokupne sjeći mi se roda,

Da mu višnji svaku sreću poda,

Nepozabi crne udovice

Biskupije i onoga diva,

Što joj ravna udovjčik velom;

Moli Boga sreću, dušom osećaj,

Da nam dugo uzdrži ga živa;

I drugih se spomeni junaka,

Što za vjera i pravice roda,

Svetjær spremni na bojištu stope,

O moj brate, u tom svetom času,

Kad ti molbe da noba se vino

Da je sjeti tužno reje naša

Da joj ekorom žudjen danas sino,

Rodnog mi sjeti se Vrbnika,

Da bi mnoga još iz njega dika

Poletija rodu u krioco.

Ete brate, molite za voljo,

Sve za sreću budućnosti bolje.

Težka mi je sada, brate, dužnost

Crti da te prošlih sjetim dana

U kih mnogo rođiblaka ti srca

Kvarilo i dobivenih rana.

Mnoga u kih susa žalostnica

Okvassila ojedjona lica.

Sutra baš je dvačet i dovet ljeta,

Odkad nesti iz ovoga sveta

Nježna oviča — rođena ti brata;

Ti ga ne znaš, niti ja ga znađem,

Ali ga znade srce rođiteljsko

Zna ga arce tolikih rođaka

Brata tvoga Iva vrijeđen dјaka.

Sjeća li se dićne one glave,

Biskupaka što resila jo mitra.

Moogobrojne sjećaš li se svojto

S ke nam sreću morila je tuga,

Kad odose je našega kruga?

Svi te sjeti, svih mi se spomeni,

Za sve danas tu žrtvu nameni.

Dost je toga, hajd u ime Boga

K žrtveniku u kom sveti plani

Čekaju to milo razigrani,

Žrtvi žrtvu, što nas s nebom spaja,

Nek ti ona bude na mnoge gaje,

A kad svrši svoje zvanje ovdje,

Kada odese iz te sune dolji

Nek to žrtva onamo dovede

Gđe u vječnoj ljubavi i sredi

Neštati se svake ljudske boli.

(Konac slijedi.)

Pogled po svetu.

U Trstu, dne 2. agusta 1893.

Austro-Ugarska. Zadnjih dana pronosi se viest po bečkih časopisih, da će vlast razpustiti sadašnje drž. zastupstvo, te raspisati nove izbore. Njemački liberalni listovi protive se takovoj nakanji, jer da ne vide razloga razpusta. Ministar Taaffe imade vedeniu u carevinskom vjeću, koju sačinjavaju Niemoj ijevičari, Poljaci i Hohenwartovi, a nade neima, da bi mogao stvoriti novimi izbore takav vjećinu, na koju bi se mogao osloniti svakoj prigodi. Nevjerojatan je svakako glas, da Taaffe želi oslabljenje njemačkih liberalaca, koji su mu i sada uviček na razpolaganje. On bi nastojao, da dodju oslabljeni u novo carevinsko vjeće Mladodesi i odlučniji zastupnici hrvatskoga i slovenskoga naroda, nu da li bi mu pri tom sreća poslužila, dvoji valjda i sam.

Tiroški sabor, koji bijaše sazvan prošloga mjeseca na kratko zasjedanje, bijaše zaključen zadnji dan tog mjeseca.

Crnogora. Svečanosti na Cetinju i Obodu prigodom proslave četristo-

bi bio dopis neistinut, nego tražio ime i adresu pisnika, ne znamo u koju svrhu — ali su kod kuće, pa da daju svoju mlađiju jednoj dališi o tom, nego pišemo: da li braću, nego da trate vreme u školi.

Ovim bi bilo kačavljut dosta; no još na posljedku gospodjici čitaonicom preporučimo, da i one novine barem otvor, kojo vedićem dječjom noćništvom, jer je smatran, da dodje stranac u čitaonicu, pa vidi, da nekoj su politički listovi pod pasicom, a bolotistički nerazrazeni. Koga se puko ovo tice, neka noćizražaju, tko je pisao, nego što je pisao; jer neka bude avaki ujutor, da sve ovo nepišemo možda je slobo ili zabava, nego jedino, da koristimo svomu rođenomu mjestu.

Kantilidov molitvenik. Društvo sv. Jeronima idejno među svojimi ovogodišnjimi knjigama i lepsi Kanizišćev molitvenik za hrvatski puk. Molitvenik ima krasnih molitava za svaku zgodu, ima lepih poučnih katekizam. Stampan je veoma ukenuo i lepimi slovi, koje će moći čitati i starjeći.

Clanovi društva sv. Jeronima dobijaju kako i druge knjige badava; ali nevezana. Budući da je vani težko da se učita, ali sadašnjemu nuda sve. Pod njim se je Vrbnik spojio krasnou cestom do Krka, i sa običnimi patevi se stavlja u red; akoprem stara korenika šarenjačku i tu stavlja zapiske, ali se nadamo, da mu neće mnogo pomoći. Dosta bi već to bilo, da uživski sadašnjega načelnika, nu vjega još više krasni vježgova rovinu u obližnjem občinskom načelniku, a napose njegovu četiri i vrjak neporočni hrvatski snajad. On je bio medju onimi redikimi, koji je znao kod poslednjeg putovanja namjestačnikova pozdraviti ga hrvatski i akoprem dojvok seljak; on je zaovao očito doviknuti, da joj neđeli dučan prava biblioteka talijanskoga jezika u Vrbniku, kad je vido, da njaka gospoda talijandare, koja se ističe hrvatsvom; stoga bilo je pravo, da naši Vrbničani opet bitaju svojega sadašnjega načelnika, akoprem se joj tomu već poslednji put protivlju. Vrednuemo pak načelniku preporučamo, da se dobrovođno podvrže toj teškoj službi, jer to je želja svih pravih i doštih Vrbničana, koji vide u njemu načelnika, kojemu nije do osobnih i sebijenih interesova, to upravo radi toga i radi njegovog distoga i nikad nepomučenog hrvatskog svakog časti i sljede; a još više radi toga mu to preporučamo, jer kako se glasa, ustrajaju se nejekakve nove stranke i to ponajviše radi osobnih interesova, te i stari šarenjaci nekako se kupe, da u mutnom love. Čini nam se, da bi bila u Vrbniku sada potrebna tri mjeseca tajnička, to je bojnjak i urok tim novim strankama, kao da za svakoga onoga, koji nemože napredovati u gimnazijama ili neima službe, mora Vrbnik pripraviti novo tajničko mjesto. Budući da tako sadašnji tajnik vrši revno već od onoga časa, kad se je obična povratila, svoja dužnosti, neznamo zašto bi se ga dakle htjelo zamjeniti drugim, da se zadovolji svojim i njihovim onim, koji teže za načelničkom časiju. Stoga preporučamo svim čestitim Vrbničanom neka se međusobno sporazumiju; onim pak vrbljim Hrvatovom, kojim su možde osobno koristi na pameti, te koji se znaju u vremenu izbora groziti: ako toga i toga mogu radjaka neizaberete, a ja će tad među šarenjake, neka doviknu: dalesko vam kuća od nes. Kako se čuje i oni na "Pojani" nemiruju, već da imaju svoje tajne sastanke po "Pojani" i po "Potočinu", te da imaju i oni svoga tajnika i da bi htjeli ostvrditi njenu pticiju iz krtečko tobožnjem dobroj občinskom svjedočebom, koju bi mu izdali, kad bi došli na občinu. Na oproz daleko, da vam se nebi šarenjaci na posljedku smijali; jor u Vrbničanu, kako je svakotu poznato, Talijana neima. Pa i oni šarenjaci, koji se joj ne najpovoljnije vremeno njekom prilikom izjavio, da se mora zaboraviti, što je bilo i sve ono zlo, komu je on kumovao, nejako da bi rad čudu naeljedit na načelničkoj stolici, nu to da su samo pusti želje. Vrbničani, radi toga pristite osobne interese na stran, da se nebudu na svrđetu stare lije s "Pojano" smijale.

Na koncu reči čemo koju i u naših školama, miškim časom, nu preporučamo njim još veću brigu, jer vide i sami naši čestici učitelji, da idu mnogo djece svake godine u gimnaziju, pa dim su djece bolje pripravljena, to njim samo na čas služi. Na žalost nemože se to redi i o ženskih školama, jer žalihot ženske škole su zapušćene, što i sam gosp. nadzornik opaže, te je već opstovo savjetovan učiteljicama, da idu u zasluženu mirovinu. Ali nam nije doista, da njima se to samo savjetuje, nego molimo gosp. nadzornika, kad već toliko godina vidi oditi nasadač djece, da izpoljuje, sko već same nose u mirovinu, da budu službeno postavljene; jer što nam koristi, da nasa ženska djece jest godina hoktolitar vode 1 kilogram sode.

Izdavatelj i odgovorni urednik Mate Mandić.

Listnica uređništva.

Gosp. N. N. Lošinj. Imate pravo, da mora imati onaj avedenik na S. debla kuma u kaptolu u Krku, kad mu je sve dozvoljeno. Traže da bismo libu, kojom ihna nadspastic PL naše dostate svedonike. Zdravo Sokole!

Železno vino

pripravila G. Pločić, lokar u Ljubljani.

V temu vnu je raztopljeno želeno solje tako, da jo more probavljati tudi najslabiji želoduc, radi česar jo rabijo e najboljim vepohom osebe s nezadostno krvju, kakor tudi tako, ki so obalele valed bolezni.

No mora se za torci zadostno priporoditi materam, katerim jo mnogo do zdravja svojo deco. Bladi, mravci otroci, in splet takci, kateri izgoljajo boleho, so veles nezadostno svoje krvlji vodoj bolj podvrženi otroškim bolezni, ter tudi logje na latih, poglavno ali pa jih zmoroje mnogo težavje nego zdravi in krepki.

Valed rabe tegu vnu ukropi želodec; mnogi so tek, probavljajo je lahko, mnogi so v način hrano tolikim potrebnim kraljicu krii vor vobri, so sveča barva, koja znaci zdravo. — Cena stoklenici for. 1. — Vedejo stoklenici f. 1.50. Zunanje narobe izvrju se točno proti poštnom poroziju. — 12-3

Ernest Šverljuga

ulica Stadion br. 1, Trst,
preporuča se 20-9

p. n. slavenskome občinstvu Trsta,
okolice i bliznjih liderskih mjeseta
za blagogotan posjet.

Teodor Slabanja

Srebrnar u GORICI (Görz) ulica Morelli 17. Kako smo u vremenu vježavili, prvi običi sastanak za krčansku arheologiju započeo će dne 4. septembra o. g. u Splitu, to će potrajati do 8. septembra. Prijava prima do 1. kolovoza profesor Franjo Bulić u Splitu. Tko će da sudjeluje, neka pripozalje 5 for, pa će dobiti kartu za sudjelovanje, koja ovlažeće na uporabu parobroda uz sniženu cijenu. Na 4. septembra članova sastanka i sudionici poči će željnicom do Solina, gdje će prevesti biskup splitski na grobovima mučenika crdi svetu misu. Izvješće pohodit će se i raztumačiti ikopane starine. — Objedovat će se u Splitu. Popodne biti će po kazanu gostima znamenitosti po gradu, kad Palade Dickelejanova, muzej i ostalo. U večer na 6. sati biti će skupna sjednica šireg i užeg odbora o dnevnom redu prve sjednice sastanka. — Na 5. septembra početa je sastanka: prva javna sjednica. Izbor predsjednika i njegovih zamjenika i pojedinih poslovnih odbora. Čitanje i odobrenje pravilnika. Prvi govor. U večer druga javna sjednica. — Na 6. septembra 8 1/2 iz jutra treća, a na večer devetnaestava vježna sjednica. — Na 7. septembra u 8 1/2 iz jutra pete javna sjednica. U podne zadnji objed. — U večer šesta i zadnja sjednica sastanka. Govor predsjednika završava sastanak. Istodobno će se odlučiti o godini budućeg sastanka i o gradu, u kojem će se držati; odabrat će se knjižnični odbor, koji će sabrati sve rasprave držane na sastanku i objedanit ih. Na 8. septembra biti će sv. misa u starokršćanskom groblju u Solinu, i svetčano odkriće mramorne ploče na usponu prvog sastanka, koja će se postaviti u istom groblju. Po podne, po mogućnosti, izlet u Trogir.

Dva fornta i sedamdeset i pet novčića stoji jedna optektona staklenica, sadržavajući tri kilograma više puta odlikovanog izvrstanog „lamponskog soka“ (Siroppo di Lamponi), kojeg rađa više prosti poštovan proti ponosu G. P. C. Oli, J. Karlović u Ljubljani. — Pletenice sadržavaju 10, 20 i 40 kilogr. po 80 nr. kg.

Narodno gospodarstvo.

Nove bačve

valja više puta dobro poprati vrelom vodom, da se iz dugog izvadi vonj po smrkovini, emuli ili koji mu dragi vonj po devetu, koji bi kašnje mogao biti sticanje po vino. Kad se prvi put bačva opore, biti će mnogo koristno nadodati, za svaki hoktolitar vode 1 kilogram sode.

Kratke usorce zasebuljkom pokljuj rastom in franko.

Bogato knjige s ukorici, kakorških bi ni bilo, da krojače nefrankovane. Jas no poputlom za 21, ali 8 1/2 goldinarj pri motru, na dajem darli krojačem, kakor to dala konkurenca na ranim zadnjim rokama, ampak imao ih trane in čiste case, tako, da mora kupiti već zasebulj dobro in ceno. Prosim torci zahvaliti lo mojo knjigje s ukorici. Svarim tudi pred plim konkurenco, ponujajući dvakrat toliko popustka.

SNOVJI ZA OBLEKE.

Površinu in dosliku za časito duhovitino, pred pišemo snovi se učinkovite o. Mr. uradnikov, tudi za veterane, ogrevanje, telovadivo, ilovito, za biljade in igralne misle, propregre za vosove, leden nepravom za lovake skuljne, snovi za prati, poime ogrodje od gld. 4-14 lid.

Etor hoda kupiti vredno, pošteno, trajno, čiste volunčno suknjeno blago, na po dobor kupunje, ki so komaj toliko vredna, kolikor se plača krojaču, obrno naj se do

IVANA STIKAROFSKY V BRNU 24-24 (v tem Mančester Avstrije) 24-23

Največja zaloge fabrikata suknja, vrednosti 1/4 milijona gld.

Da pojasnim velikost in smernost izjavljajem, da moja raka zdravju največje izvajanje enka v Evropi, izdelovanje kamgov, potrebitim za krojače in veliko književnico le za lastno nameño. Da se prapriča o vsem tem, prosim slavne občinstvo, da si, kadar mi prilika načine, ogleda velikanske prostore mojih prodajalnic, kjer ima posebno 150 ljudi.

Poklju se le po poštrem povratku. Dopisujem v nemškem, mađarskem, ſtefanskem, italijanskem, francoskem in angleškem jeziku.

Štrečaljke i sumporňače za trte in živice.

mlatilnice i čistilnice za žito, mlini i stiskalnice za vino, sisaljke ili pumpje za svaku porabu, cievi svake vrsti i pipe, motori (stroji za gonjenje drugih strojeva) na paru i sa petrolejem, kao takodjer i s vse potreboče za strojeve dobitiva se uvjek u skladisu tvrtke

Schivitz & Comp.
(živio i drugi.)

Via Zonta broj 5 u Trstu.

postaja željnice: Ičenje pod upravom specijalnog licilista, koji je tri godine postignuo najbolji uspjeh. — Licilista je otvoren od 1. maja do 15. oktobra. — Uputo u zavodu i o stanovih daje ravnateljstvo licilista.

8-3

KAMNIK (STEIN) u KRAJSKOJ NEIPP-OVO lječilište.

postaja željnice: Ičenje pod upravom specijalnog licilista, koji je tri godine postignuo najbolji uspjeh. — Licilista je otvoren od 1. maja do 15. oktobra. — Uputo u zavodu i o stanovih daje ravnateljstvo licilista.

8-3

Ljekovi za životinje.

Prokušani tovjadi prah za životinje.

votinje, za kojne, ovac, rogatu marvu i krmke, upotrijevaju se skorje, 40 godina na najboljim uspjehom redinom vedrim po stajah, ako životinja ne živi, ne prebačava, poboljšava.

može jesti, slabje prebačava, poboljšava.

ili se po njoj kravo drju viso mitaka. — Zamot na punošnem navodom vriodi samo 50 nr., 5 zamota na posudini navodom samo 2 for.

Ljekarna Trnkóczy-jeva

to so danome poštom razdeljuj.

8-3

konje, pomaze kod protegnutih žila, kod oteka koljena, otrvadju bokev i križa, oteka nogu, mijehura na nogah itd. — Staklenica i počinjivo navodom stoji samo 1 fr., ili 2 kruna, 5 staklenica samo 4 fr. ili 8 kruna.

Ovo ljekovo se krovitno prodaje

Staklenica i počinjivo navodom stoji samo 1 fr., ili 2 kruna, 5 staklenica samo 4 fr. ili 8 kruna.

Ovo ljekovo se krovitno prodaje

8-3

Svi strojevi za poljodjelstvo, vinarstvo i vino iz voća!

Mlatilnice, vitelje,

trieri, mlini za ščenje žita, strojevi za rezanje krme, samordni strojevi proti peronospori, tiskalice za vino, ulje i voće; mlinovi za voće; predmeti za konobu; sisaljke za sve potrebe, kano što svi strojevi za poljodjelstvo, vinarstvo i priredjivanju vina iz voća — razatljive najboljeg sništava:

IG. HELLER u BEČU 20-9

2/2 Braterstrasse N. 78.

Bogato ilustrirano kataloge u hrvatskom, njemačkom i slovenskom jeziku.

načje badava i franko.

Najpovoljniji uvjeti, jamstvo i pokus.

Opstovano obaljene cene! — Preprodavač dobija popust.

Tiskara Dolno.